gades s'ha cregut que SERVARE és derivat de SERVUS, però predomina l'opinió contrària, que verament apareix més fundada. Tovar (*Festschrift Harri Meier*, 1971, 557-562) tot resumint les diferents teories, posa de relleu l'explicació semàntica a base de 'presoner a qui hom serva la vida', en contra de la tendència molt estesa a executar-los en massa: de 'presoner', després a 'esclau'. No em toca a mi pronunciar-me, però és versemblant. O això o amb un matís actiu: *servus* 'el qui serva' (la prosperitat i seguretat de la casa, la cria dels fills etc).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *servir* m., *ésser servit, si és servit, servent, sirvent, servint, serventa, sirventa, sirventès, serventesc, sirventesc, +servidís, servidor, servidora, servidoret, servitud, servidum, servilleta, serviment, servible, inservible, desservir, de(s)servidor, de(s)servi(e)nt, de(s)sirvent, de(s)serviment, malservir, perservir, sergent, sarjant, sargant, serjant, sergenta, sergentia, sergenteria, servei, servest, servti, servi, servizi, servir* m. (vegeu supra), *servici, servicial, servecial, servicialitat, servicient, serviciable, desservei, desservici, serf, servo, servu, serv, sér, serva, servatges, servil, servilisme, servilitat, servivol, servita, asservir, servomotor, servo, servofrè*

Servo, V. *serf* (*SERVIR*) i *cervo* *Serzil*, V. *sargil* (*SARJA*) *Serzir*, V. *sargir* *Ses*, V. *seu* i *sense* *Sés* 'anús', V. *seure*

SÈSAM, pres del ll. *sesămum*, gr. σήσαμον id. □ *1.ª doc* : *DOrt*

AlcM dóna dues cites de *suceman, sucseman* i *susteman* (err. de lectura per *susceman*) en el *Llibre de Marco Polo*, 177, 173, 99, de les quals es dedueix que és una «fruita» que fa un oli usat per untar; no poso en dubte llur definició «sèsam», i menys l'asseguro, perquè no s'explica gaire l'alteració soferta pel mot; però hi ha d'haver aquí alguna cosa (contaminació?, identitat?) de *Soliman* 'sublimat' (del qual Lab porta una variant «*sulcimany: solimán*» i a Navarra ha pres el significat 'évols', a Echo «solano»: Méndez Coarasa, *La Siembra*, v. 35, cf. notes de Rohlfs en *ASNSL* CLXVII, 245ss. i *Misc M.* Alvar 1983, 566) Altrament no perdem de vista que el nom del sèsam presenta formes en llengües orientals, com l'àr. *simsim*, que més aviat semblen ser germanes que filles, del nom grec.

DERIV.: *Sesamoide*

Sesclet, V. *xesclet* *Seseli*, V. *satalia* *Sesent, seser, sesilla*, V. *seure* *Sesquera*, V. *sisca* *Sesqui-, sesquiàlter, sesquiterç*, V. *sem* *Sèssia, sèssil, sessió*, V. *seure* *Sessió*, V. *cedir* *+Sest* 'centre d'un cercle', V. *sis* *Sesta, sestador*, V. *sis*

Sestalitxe, calia afegir-lo a *ESTALZI*, variant ribagorçana *estell(e)i/estellesin/sestelli* (III, 743*b*11-24), on acaba d'assegurar (amb la terminació *-txe* = *-tge*) que hi hagué contaminació de la *s-* del sinònim *sutge* i, en part, del seu final.

Sestejar, V. *sesta* (*SIS*) *Sestelli*, V. *estalzi* *Sester, sesterada*, V. *sis* *Sesterci*, V. *sem* *Sesteró*, V. *sis*

SET, f. 'necessitat de beure', del ll. SĬTIS, -IS, id. □ *1ª doc* : Llull.

«Lo canonge anava cridant ab los pobres· —Fam, fam! --- mas la fam que nós cridam és que vós e ls altres ajats fam e *set* per amor de Déu, per ço que de la salutable benedicció siats sadollats», Llull (*Blanq*, *NCl* II, 98). «Tota la sperança de l'Emperador e de tots los seus no era sinó en un sol Déu, per ço que duptaven de venir en cruel fam e *set*», JoMartorell (Ag II, 80). «La *sed*: sitis; tenir *sed*: sitire; morir de *sed* --- apagar la *sed* --- fer passar la *sed* bevent ---», OPou (*ThPu*, 188). «Hi ha petons / que són com l'aigua salobre: / com més me'n dons / la *set* més forta se m'obre» en la versió de Rudaguí per Coromines (*Petit Divan Català, O. C.* 1394); el lloc poètic paradoxal que per un altre costat petjà Dante: «l'ànima mia gustava di quel cibo / che, saziando di sè, di sè *asseta*», *Purg* XXXI, 129. General en tots temps i tot el domini: cat. or. *sét*, bal. *sát*, val. i cat. occid *sét*

És una locució curiosa, i ja antiga, *no donar* o *donar una set d'aigua* 'poca aigua, quasi gens'. Figuradament: «no donar ni una *set* d'aigua, per a indicar avarícia» (*DAg*). Viva avui en cat. central, a València (1985) etc. El sol fet de la pronúncia val. ja descartaria la superficial «pensada» etimològica de Barnils (*ansat*).

I ja és en StVicentF: «als cruels, dels quals diu hom: O, no *darie una set d'aygua*! Veus què ls dirà al dia del Juhí: *Sitivi* et non dedistis mihi bibere» (*Serm.* II, 128 21). Quan el coratjós poeta almoiner anà a Madrid a demanar ajuda a l'explotador, per pagar els deutes, el Comillas, rebent-lo fredament, el tractà de maniàtic «y sense oferir-me *una set d'aygua*, me deixà sortir de sa presència», Verdaguer (*En Defensa Pròpia*, 1895, p. 30).

Donant sentit al peu de la lletra, durant una terrible secada: «s'agenollaven demanant al Senyor, com a gràcia de caritat, una *set d'aigua*, que si no, les terres es morien», Coromines (*Supèrbia* IV, en *A recés*, p. 234). *Una sed de agua* en sentits semblants ha estat també popular en cast., vegeu el *DECH* (V, 186*a*52-57 i n. 8), on la documento en Quevedo i altres autors del S. XVII, i segueix essent popular a l'Argentina i Xile (cites folklòriques i camperes d'allà a la n. 1). La idea bàsica deu ser 'donar una quantitat tan minsa que deixa amb set'. També en el Nord de Portugal es diu cosa semblant: «matar uma *sêde d'água*» frase que indica com usual a Guimarães Leite de Vasc. (*Opúsc.* II, 224) qualificant-la de «muito expressiva, por pleonástica».

DERIV : *Sedejar* [Llull] intr. «cosa natural és morir, axí com néxer, menğat, viure, suar, dormir, *sedeŷar*, famaŷar, vetlar», BMetge (*DAg.*), «féu levar lo cap al dit rey, e féu-lo posar dins un odre de sanc, e dix als seus que semblant sepultura merexia l'ome que *sedejava* de sanc escampar», Galba (*Tirant*, Ag., § 294, p. 311); com a tr. és una innovació dels místics de fi